

Hyvinvointialueiden rahoitus

VM:n rahoituslaskelmien päivitys 8.12.2020

Huomioita rahoituksesta

- 8.12. päivitys sisältää rahoituksen **lopulliset määräytymistekijät**, joten luvut ovat muuttuneet lokakuun 2020 laskelmiin verrattuna
  - Määräytymistekijöillä tarkoitetaan terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon tarvekertoimissa esim. ikä- ja sairausryhmiä sekä sosioekonomisia tekijöitä.
  - Määräytymistekijöiden **tiedot ovat vuodelta 2018** (aiemmin ennakkotiedot). Näin ollen myös tarvekertoimet ovat päivittyneet.
  - Kansallisen rahoituksen kokonaismäärä on uusimmissa laskelmissa pysynyt ennallaan, joten **hyvinvointialueiden keskinäiset suhteet** mm. palvelutarpeissa vaikuttavat rahoituksen jakaantumiseen.
- Pohjois-Pohjanmaan **rahoitusasema on kiristynyt** lokakuun tilanteesta: +14,3 milj. € → -9,4 milj. €
  - Tarvekertoimien perusteella määräytyvä sote-rahoitus vähenee: terveydenhuolto -738 000 €, vanhustenhuolto -8,1 milj. € ja sosiaalihuolto -14,8 milj. €
  - Yleiskatteellinen rahoitus vähenee nykytilaan verrattuna n. -0,6%, sote-rahoitus n. -0,5% ja pelastustoimen rahoitus n. -6,8%
- Rahoitustilanne on **heikentynyt koko erva-alueella**, suhteessa eniten Kainuussa. Vain Lapissa rahoituksen taso olisi kasvamassa nykytilaan verrattuna.
- Laskelmat **päivittyvät vielä useampaan kertaan** ja tietoihin tulee suhtautua varauksella mm. koronatilanteen taloudelliset vaikutukset huomioiden

Pohjois-Pohjanmaan rahoitustiedoissa tapahtuneet muutokset

Rahoituslaskelmat julkaistu	Siirtyvät kustannukset	Siirtyvät kustannukset €/as.	Laskennallinen rahoitus	Laskennallinen rahoitus €/as.	Muutos	Muutos €/as.	Muutos edelliseen vaiheeseen
9.6.2020	1 395 970 803	3 387	1 440 442 244	3 495	44 471 441	108	
28.9.2020/1.10.2020	1 485 487 786	3 604	1 501 459 794	3 643	15 972 007	39	-28 499 434
13.10.2020	1 485 487 786	3 604	1 499 778 816	3 639	14 291 030	35	-1 680 977
8.12.2020	1 485 470 764	3 604	1 476 116 027	3 581	-9 354 737	-23	-23 645 767

Huomioitu hyte-rahoitus (hyte-kerroin)

TP 2019 ja TA 2020 keskiarvo skaalattuna vuoden 2020 tasoon. Kustannukset koko maan tasolla 19,06 mrd. euroa.

TP 2018 ja TP 2019 keskiarvo korotettu vuoden 2020 tasoon sote-palvelutarpeen ja kuntien hintaindeksin mukaisesti (3,6 %). Kustannukset koko maan tasolla 19,86 mrd. euroa.

Kuten yllä. Lisäksi kaksikielisyyden painoarvo nousee 0,35 % --> 0,5 %.

Kuten yllä. Lisäksi tarvekerrointen määrätymistekijöiden ennakkotiedot tarkentuneet vuoden 2018 toteutuneisiin tietoihin.

Seuraava päivitys helmi-
maaliskuussa 2021

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen rahoitus

sosiaali- ja terveystoimen palvelut ja pelastustoimi

Tilanne 8.12.2020	Siirtyvä kustannus, €	Siirtyvä kustannus, €/as	Laskennallinen rahoitus, €	Muutos, €	Laskennallinen rahoitus, €/as	Muutos, €/as	Muutos %
Yleiskatteellinen rahoitus	1 485 471 000	3 604	1 476 116 000	-9 355 000	3 581	-23	-0,6 %
Sote-rahoitus	1 450 500 000	3 519	1 443 518 000	-6 982 000	3 502	-17	-0,5 %
Pelastustoimen rahoitus	34 970 000	85	32 598 000	-2 372 000	79	-6	-6,8 %

Arvioitu rahoitus on tässä vaiheessa suuntaa antava.
Tiedot tarkentuvat useaan kertaan ennen vuotta 2023.

Pohjois-Pohjanmaan sote-rahoituksen kriteerit: muutos lokakuu – joulukuu 2020

	Asukas- perusteisuus	Terveydenhuollon palvelutarve	Vanhustenhuollon palvelutarve	Sosiaalihuollon palvelutarve	Vieras- kielisyys	Kaksi- kielisyys	Asukas- tiheys	Saaris- toisuus	Hyte- kriteeri	Saamen- kielisyys	Yhteensä
8.12.2020 tilanne	195 635 000	684 762 000	217 807 000	282 811 000	11 633 000	0	35 444 000	604 000	14 822 000	0	1 443 518 000
13.10.2020 tilanne	195 635 000	685 500 000	225 925 000	297 618 000	11 633 000	0	35 444 000	604 000	14 822 000	0	1 467 181 000
Ero rahoituksessa	0	-738 000	-8 118 000	-14 807 000	0	0	0	0	0	0	-23 663 000

Tarvekertoimien painoarvot:

terveydenhuolto 59,16 %, vanhustenhuolto 19,78 % ja sosiaalihuolto 21,06 %

= sote-tarvekerroin 100 %

Sote-tarvekertoimen määräytyminen

- 1. Terveysthuollon** mallissa on sairastavuuden (n. 50 tekijää) lisäksi huomioitu alueen asukkaiden ikä, sukupuoli, työkyvyttömyys, tulot, koulutus, siviilisääty, pääasiallinen toiminta, yksinasuminen ja yhden vanhemman perheiden määrä.
- 2. Vanhustenhuollossa** rahoitustarve lasketaan 18 sairauden perusteella. Suurimman painon saavat muistisairaudet. Muina tekijöinä ovat ikä, tulot, yksinasuminen ja toimeentulotuen asiakkuus.
- 3. Sosiaalihuollossa** rahoituksen tarve määritellään 13 sairauden lisäksi iän, tulojen, työkyvyttömyyden ja toimeentulotuen asiakkuuden perusteella.

Näistä muodostuu sote-tarvekerroin

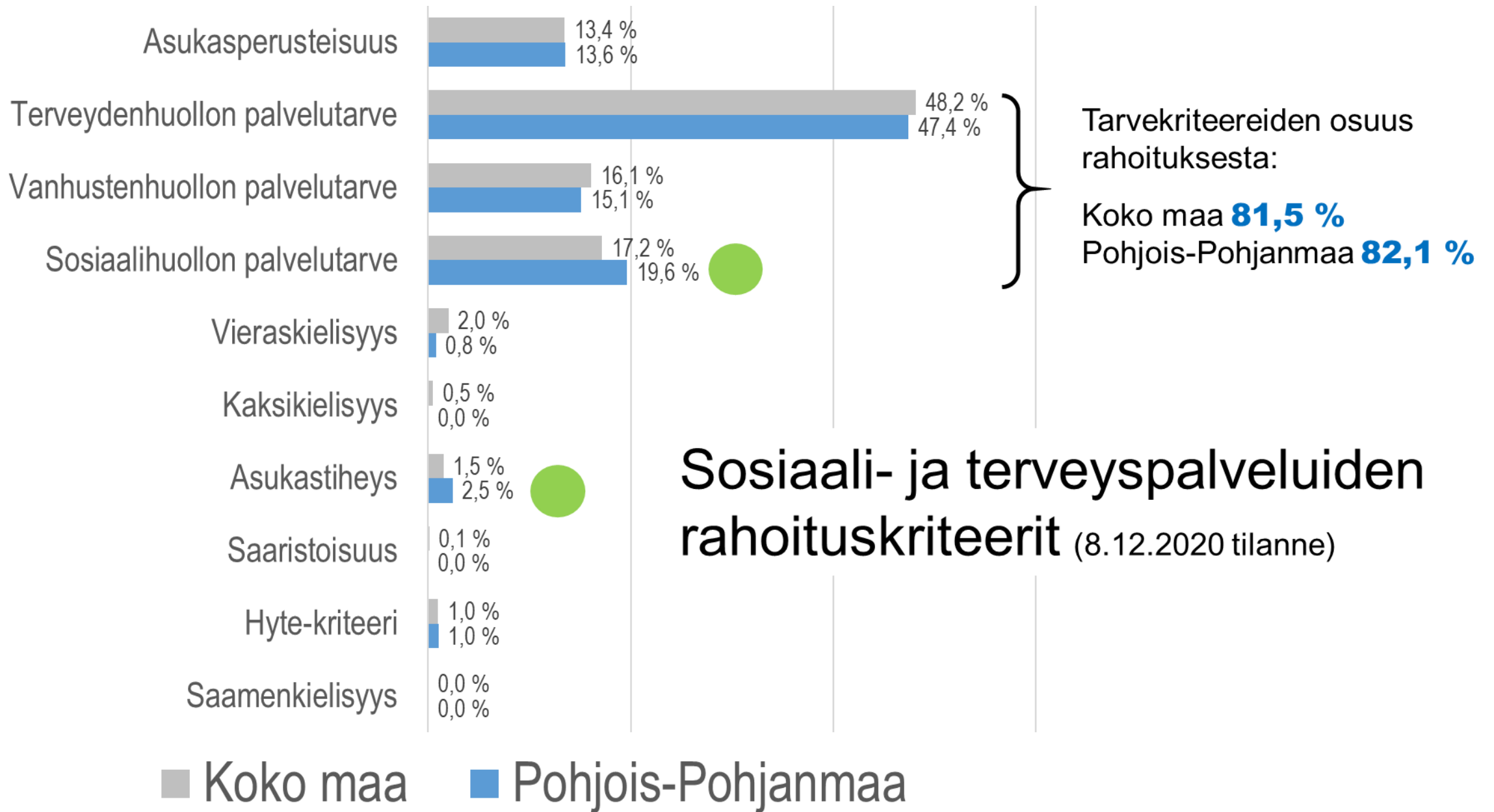
Tarvekertoimet: esimerkkejä uuteen malliin sisältyvistä epävarmuustekijöistä 1/2

- Raportissa todettua: ”Jotta tutkimusta voitaisiin hyödyntää valtionosuuksien laskennassa ja järjestelmän uudistustyössä, tulisi hankkeessa kerätyn aineiston sisältöä **tarkentaa ja päivittää vuosittain.**”
- Kattavan kustannustiedon puuttuessa on jouduttu käyttämään useita **laskennallisia menetelmiä erityisesti sosiaalihuollon osalta.**
- Laskennan ulkopuolelle on jouduttu jättämään monia tekijöitä. Esimerkiksi **työterveyshuollon** julkisen perusterveydenhuollon kysyntää vähentävää vaikutusta **ei pystytä mallissa ottamaan riittävästi huomioon.**
- Ongelmia tuo myös se, että tutkimuksen **perusjoukko on pari vuotta jäljessä verrattuna rahanjakohetken väestöön** erityisesti kuolemien, syntymien ja muuttoliikkeiden vuoksi. Raportissa todettua: ”Vaikka alueittaiset väestömuutokset vääristänevät regressiokertoimia vain vähän, ne vaikuttavat kuitenkin alueittaisten tarvekertoimien laskentaan. Tämä ei olisi ongelma, mikäli muutokset jakaantuisivat tasaisesti alueittain. Tiedetään kuitenkin hyvin, että sekä muuttoliike Suomen sisällä että maahanmuutto kohdistuvat erityisesti Uudellemaalle ja muihin kasvukeskuksiin.”

Tarvekertoimet: esimerkkejä uuteen malliin sisältyvistä epävarmuustekijöistä 2/2

- Raportissa käytetyt kustannukset **eroavat monista syistä johtuen THL:n tilastosta sekä kuntataloustilastosta**. Raportissa pohditaan, että tulisiko kustannukset täsmäyttää THL:n tilastoon tai kuntataloustilastoon kertomalla soveltuvissa palveluluokissa yksikkökustannuksia ns. vakiolla. Alueet, joilla on keskimääräistä enemmän erikoissairaanhoidon suhteessa perusterveydenhuoltoon, hyötyisivät, jos näin toimittaisiin. Vastaavasti alueet, jotka joutuvat tarjoamaan suhteellisen paljon ikääntyneiden ympärivuorokautista hoitoa väestönsä ikärakenteen vuoksi, kärsisivät täsmäytyksestä.
- Kaikkien sote-palvelujen indeksi on laskettu painottamalla kolmen palveluryhmän (terveys, vanhus, sosiaali) tarvekertoimia kuntien tilinpäätösten mukaisilla kustannusosuuksilla. **Palveluryhmien osuus kuitenkin vaihtelee hyvinvointialueittain** ja tämä vaikeuttaa rahoituksen yhdenvertaista jakaantumista.
- **Sosiaalihuollon estimointitulokset poikkeavat osittain erittäin merkittävästi neljällä alueella**, jotka toimivat tietopohjana tutkimuksessa (mm. Oulu). Tämä voi johtua eroista mm. sosiaalihuollon kustannusten määrittelyssä, diagnoosien kirjaamisessa tai palvelujen tuotannossa.
- Tutkimuksen **tietopohjassa on puutteita**. Suurin aineisto-ongelma on, ettei sosiaalihuollon avohoitoa eikä ikääntyneiden toimintakykyä koskevia tietoja kerätä valtakunnallisiin rekistereihin.

Hyvinvointialue	Laskennassa käytettävä terveydenhuollon palvelutarvekerroin	Laskennassa käytettävä vanhustenhuollon palvelutarvekerroin	Laskennassa käytettävä sosiaalihuollon palvelutarvekerroin	Sote-palvelutarvekerroin yhteensä
Helsinki	0,89	0,72	0,81	0,84
Vantaa+Kerava	0,89	0,50	0,82	0,80
Länsi-Uusimaa	0,86	0,57	0,73	0,78
Itä-Uusimaa	0,97	0,88	0,84	0,93
Keski-Uusimaa	0,93	0,69	0,84	0,87
Varsinais-Suomi	1,02	1,10	1,01	1,04
Satakunta	1,05	1,26	1,11	1,10
Kanta-Häme	1,06	1,11	1,02	1,06
Pirkanmaa	1,01	1,03	0,96	1,00
Päijät-Häme	1,08	1,16	1,06	1,09
Kymenlaakso	1,09	1,44	1,13	1,17
Etelä-Karjala	1,06	1,28	1,06	1,10
Etelä-Savo	1,16	1,49	1,27	1,25
Pohjois-Savo	1,11	1,24	1,23	1,16
Pohjois-Karjala	1,13	1,31	1,31	1,20
Keski-Suomi	1,03	1,08	1,07	1,05
Etelä-Pohjanmaa	1,10	1,28	1,09	1,13
Pohjanmaa	0,94	1,00	0,84	0,93
Keski-Pohjanmaa	1,05	1,10	1,08	1,06
Pohjois-Pohjanmaa	0,98	0,93	1,13	1,00
Kainuu	1,12	1,43	1,30	1,22
Lappi	1,07	1,22	1,32	1,15

Koko maa = 1

Terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon palvelutarpeet

Kansallisen rahoituksen määrä on uusimmissa (8.12.2020) laskelmissa pysynyt ennallaan, joten hyvinvointialueiden keskinäiset suhteet palvelutarpeissa ja niiden kertoimissa vaikuttavat rahoituksen jakaantumiseen.

Pohjois-Pohjanmaalla korkeimmat palvelutarpeet ovat sosiaalihuollon palveluissa. Tämän kokonaisuuden painoarvo kokonaistarvekerrointa tarkastellessa on kuitenkin vain n. 21 %, joten tämä laskee sote-palveluiden kokonaistarvekerrointa.

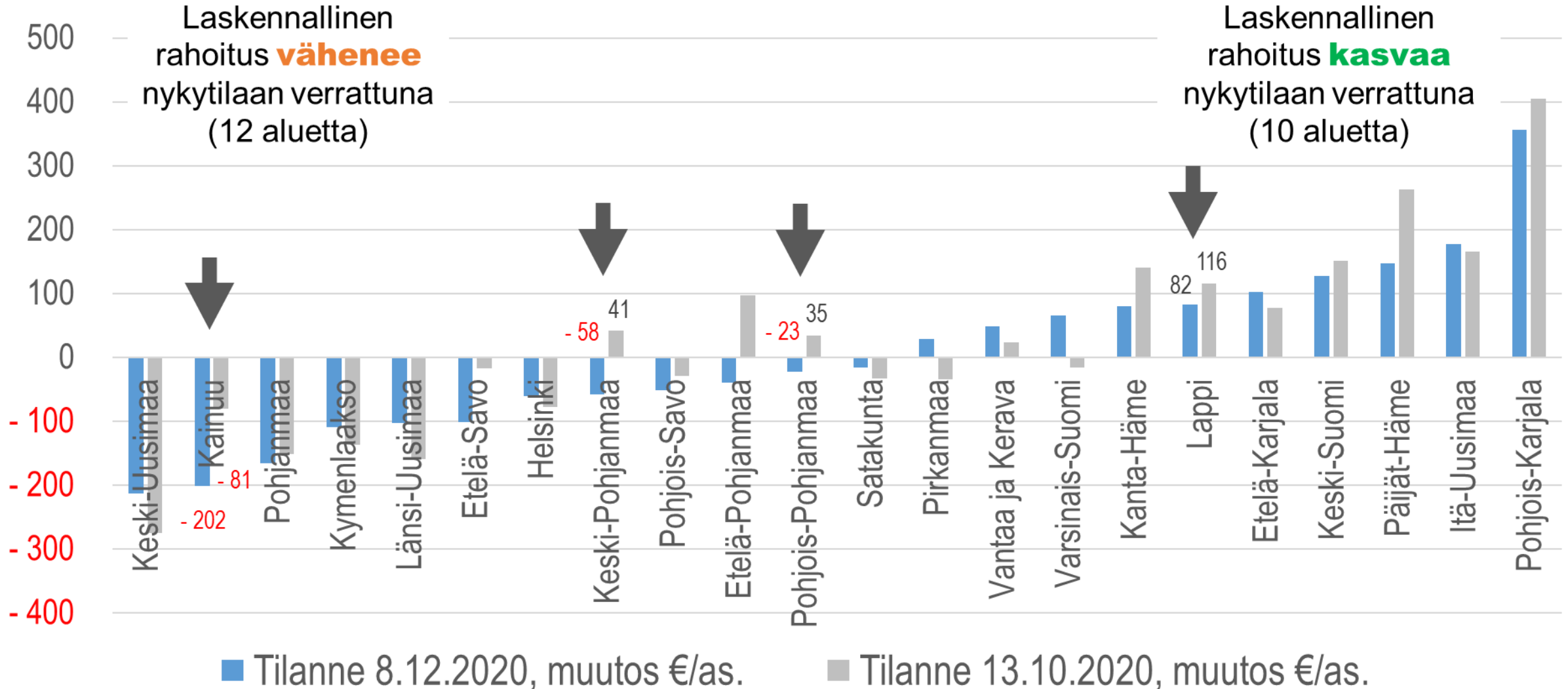
Pohjois-Pohjanmaan vanhustenhuollon kerrointa laskee nuori väestörakenne.

Hyvinvointialue	Tilanne 8.12.2020, muutos €/as.	Muutos %
Keski-Uusimaa	-213	-6,3 %
Kainuu	-202	-4,4 %
Pohjanmaa	-166	-4,4 %
Kymenlaakso	-110	-2,6 %
Länsi-Uusimaa	-103	-3,3 %
Etelä-Savo	-101	-2,3 %
Helsinki	-60	-1,9 %
Keski-Pohjanmaa	-58	-1,5 %
Pohjois-Savo	-51	-1,2 %
Etelä-Pohjanmaa	-40	-1,0 %
Pohjois-Pohjanmaa	-23	-0,6 %
Satakunta	-16	-0,4 %
Pirkanmaa	28	0,8 %
Vantaa ja Kerava	49	1,6 %
Varsinais-Suomi	66	1,8 %
Kanta-Häme	80	2,2 %
Lappi	82	1,9 %
Etelä-Karjala	102	2,7 %
Keski-Suomi	128	3,6 %
Päijät-Häme	147	4,0 %
Itä-Uusimaa	177	5,4 %
Pohjois-Karjala	356	9,2 %

Yleiskatteellisen rahoituksen
muutos (€/asukas)
hyvinvointialueilla siirtyviin
kustannuksiin verrattuna

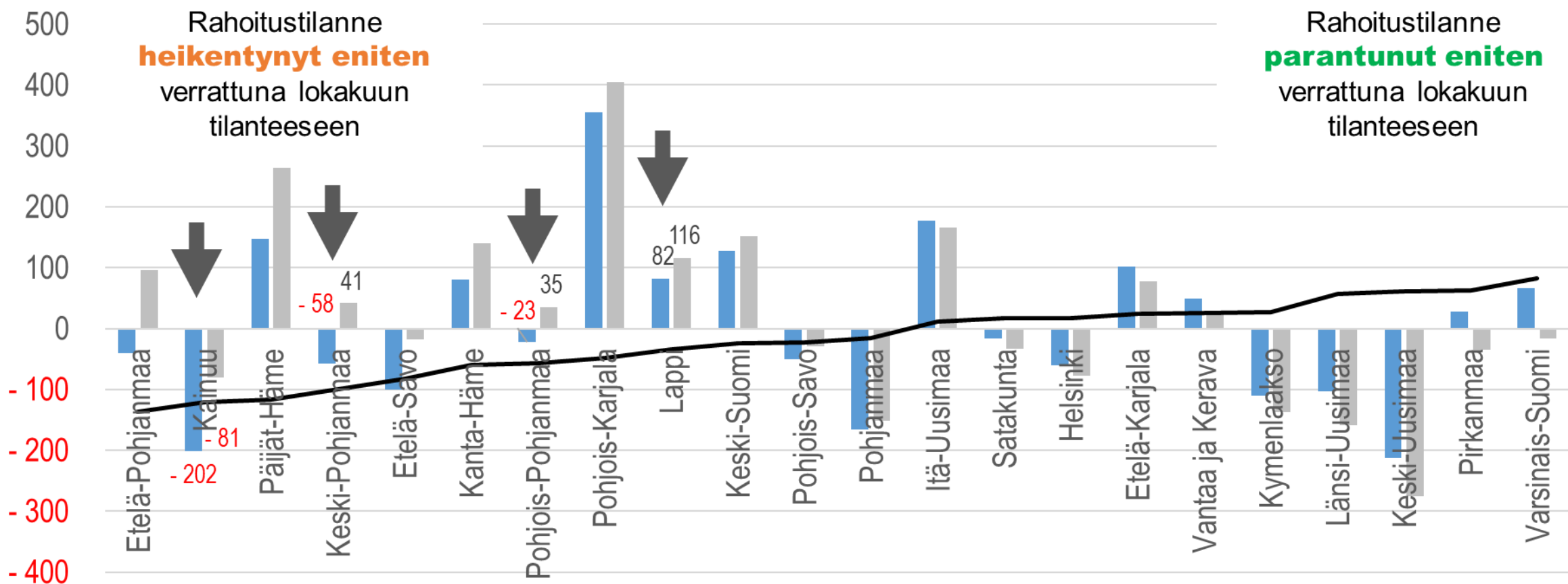
Hyvinvointialueiden yleiskatteellinen rahoitus

Sisältään sosiaali- ja terveystoimen palvelut ja pelastustoimi

Yleiskatteellisen rahoituksen muutos: lokakuu - joulukuu

Sisältäen sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen

■ Tilanne 8.12.2020, muutos €/as.

■ Tilanne 13.10.2020, muutos €/as.

— Rahoitustilanteen muutos lokakuu - joulukuu, €/as.

Rahoituksen siirtymätasaus

Hyvinvointialue	0 €/as 2023	+/- 10 €/as 2024	+/- 30 €/as 2025	+/- 60 €/as 2026	+90/-75 €/as 2027	+150/-90 €/as 2028	+200/-100 €/as 2029
Helsinki	40 273 720	33 793 300	20 832 460	161 214	0	0	0
Vantaa ja Kerava	-11 435 851	-8 791 651	-3 503 251	0	0	0	0
Länsi-Uusimaa	46 763 394	42 120 374	32 834 334	19 735 227	12 770 697	5 806 167	1 163 147
Itä-Uusimaa	-16 777 407	-15 804 777	-13 859 517	-11 383 244	-8 465 354	-2 629 574	0
Keski-Uusimaa	42 505 265	40 535 295	36 595 355	30 175 789	27 220 834	24 265 879	22 295 909
Varsinais-Suomi	-33 393 409	-28 607 589	-19 035 949	-2 906 691	0	0	0
Satakunta	6 823 126	4 636 886	264 406	0	0	0	0
Kanta-Häme	-14 370 188	-12 656 548	-9 229 268	-3 511 618	0	0	0
Pirkanmaa	-16 040 427	-10 867 097	-520 437	0	0	0	0
Päijät-Häme	-31 902 430	-29 828 490	-25 680 610	-18 008 411	-11 786 591	0	0
Kymenlaakso	18 406 156	16 739 926	13 407 466	8 310 463	5 811 118	3 311 773	1 645 543
Etelä-Karjala	-13 332 951	-12 045 391	-9 470 271	-5 396 587	-1 533 907	0	0
Etelä-Savo	13 733 734	12 368 994	9 639 514	5 559 310	3 512 200	1 465 090	100 350
Pohjois-Savo	13 020 168	10 516 028	5 507 748	0	0	0	0
Pohjois-Karjala	-59 486 991	-57 831 301	-54 519 921	-48 951 535	-43 984 465	-34 050 325	-25 771 875
Keski-Suomi	-36 244 115	-33 511 285	-28 045 625	-18 527 553	-10 329 063	0	0
Etelä-Pohjanmaa	8 259 169	6 316 009	2 429 689	0	0	0	0
Pohjanmaa	29 135 998	27 374 068	23 850 208	18 740 012	16 097 117	13 454 222	11 692 292
Keski-Pohjanmaa	4 280 025	3 595 655	2 226 915	0	0	0	0
Pohjois-Pohjanmaa	9 603 175	5 481 565	0	0	0	0	0
Kainuu	15 001 834	14 271 224	12 810 004	10 364 833	9 268 918	8 173 003	7 442 393
Lappi	-14 821 994	-13 036 774	-9 466 334	-3 958 665	0	0	0
Manner-Suomi	-0	-5 231 580	-12 933 085	-19 597 456	-1 418 496	19 796 235	18 567 759

Pohjois-Pohjanmaan rahoitus vähenesi portaittain siten, että vuonna 2025 siirryttäisiin täysimääräiseen laskennalliseen rahoitukseen